Riedsútstel

Ynformaasjekarrûsel	:	15 april 2021
Agindapunt	:	7
Status	:	Informatiestuk
Program	:	Programma 6 - Sociaal domein
Portefúljehâlder	:	Mevr. P.M. Jonker
Amtner	:	Mevr. N. Dölle
Taheakke	:	-
Saak- en stiknûmer	:	Z2021-01227 / S2021-05389

Underwerp
Startnotitie visie Sociale Basis

Wy stelle jo foar kennis te nimmen fan:
De startnotitie visie sociale basis.

Agendearring ynformaasjekarrûsel
Op 1 april 2021 is het raadsvoorstel 'Startnotitie visie Sociale Basis' ter informatie aan de gemeenteraad op de digitale Lijst Ingekomen Stukken (LIS) geplaatst (nr. 21-87). Op verzoek van de PvdA-fractie is dit onderwerp geagendeerd voor de informatiecarrousel van 15 april 2021.

Koarte gearfetting
De gemeente Achtkarspelen wil het voorliggende veld moderniseren en opnieuw vormgeven. Dit vraagt om een nieuwe visie op het voorliggend veld. Deze startnotitie beschrijft het proces om te komen tot die visie. De visie is kaderstellend voor nadere subsidieregelingen die het college vaststelt, waarin de ombuiging uit de begroting 2021-2024 wordt verwerkt. Wanneer deze visie aanleiding vormt om de algemene subsidieverordening aan te passen, wordt deze ter vaststelling aan de raad aangeboden.

Naamswijziging
In deze notitie kiezen we voor een naamswijziging van "het voorliggend veld". De term voorliggend veld is te eng en duidt met name op de ondersteuning voordat men behoefte heeft aan professionele zorg. Het gaat echter om het opzetten van een netwerkstructuur in de gemeente die verder gaat dan alleen het voorkomen of uitstellen van zorg. De term dekt dus niet geheel de lading en daarom spreken wij nu van de sociale basis.

Sociale Basis
Bij de sociale basis gaat het om de aanwezigheid van informele netwerken, burgeractiviteiten en betekenisvolle relaties tussen burgers onderling en tussen burgers, professionals en de overheid. (De sociale basis: terug van weggeweest. Movisie 2018)

Foech ried / kolleezje:
De gemeenteraad is bevoegd om de visie op de sociale basis en de subsidieverordening vast te stellen. Hiermee stelt zij de kaders voor de opdracht aan het college vast. Het college gaat over nadere regels/subsidieregelingen, waarvoor de visie en de subsidieverordening kaderstellend zijn.

Ynhâldlik kader

De aanleiding
In het beleidskader sociaal domein van april 2019 is vastgesteld dat de gemeente aan de slag gaat met het moderniseren van het voorliggend veld. Bij de vaststelling van de begroting 2021-2024 heeft de gemeenteraad daarbij ook bepaald om het denken en handelen van de historische gegroeide subsidies en afspraken in het voorliggend veld in beginsel los te laten en gezamenlijk met inwoners en partners te bouwen vanuit een nieuwe visie op het voorliggend veld, oftewel de sociale basis. Daar is ook een financiële taakstelling aan verbonden.

De huidige situatie in de sociale basis, berust op veel historie. Verschillende partijen zijn al lang betrokken en diverse stichtingen ontvangen subsidie met als doel om activiteiten in de dorpen te verzorgen. Er wordt goed werk verricht en er worden veel activiteiten georganiseerd voor inwoners. Maar er is ook sprake van versnippering, dubbelingen en hiaten in de subsidieactiviteiten. Dit vraagt om het opnieuw bekijken van de doelen en samenhang van de verschillende subsidies.

Uitgangspunten
Om opnieuw te bouwen, moet je ergens mee stoppen. Een grote transformatie die van alle betrokkenen een inspanning vraagt. Om deze transformatie goed te kunnen doen zijn een aantal uitganspunten benoemd (Beleidskader Sociaal Domein, april 2019):

1. *We versterken de sociale basis als cement van de Mienskip.*
   De sociale basis gaat over de basisvoorzieningen, informele netwerken en inwonersinitiatieven in een dorp. We ontwikkelen met de inwoners en sluiten als gemeente aan bij wat er daadwerkelijk speelt in het dorp.
2. *We maken gebruik van data (demografie, maatschappelijke vragen).*
   Er is veel data beschikbaar: van de gemeente zelf (o.a. maatwerkvoorzieningen Wmo, maatwerkvoorzieningen Jeugdwet), de dorpenatlas, de zorgspiegel, CBS, GGD gezondheidsmonitor etc. Door gebruik te maken van de beschikbare data leggen we de focus op wat er in een specifiek dorp speelt.
3. *We zoeken de samenhang met de andere ontwikkelingen binnen de gemeente.*
   De samenhang tussen maatschappelijk vastgoed, omgevingsvisie, ontwikkelingen gebiedsteam, gezondheidsbeleid, cultuurbeleid en de sociale basis is groot. We versterken en verbinden doelen en resultaten, wat leidt tot een integrale aanpak. Bijvoorbeeld: de keuzes die gemaakt worden in het maatschappelijk accommodatiebeleid hebben effect op de activiteiten die door de gemeente gesubsidieerd worden en plaatsvinden in de maatschappelijke accommodaties.
4. *We werken samen met lokale partijen.*
   Dorpsbelangen, de bibliotheek, sociaal cultureel werk, welzijnswerk, verenigingen, GGD, onderwijs, kerken, huisarts zijn basisvoorzieningen in een dorp. We werken aan een netwerkstructuur van basisvoorzieningen. Zo verstevigen we de sociale basis in de dorpen. Professionals en inwoners werken met elkaar aan een stevige sociale basis.

Bovenstaande uitgangspunten passen we toe in het proces om te komen tot een visie sociale basis.

Histoarje
De sociale basis is onderdeel van het beleidskader Sociaal Domein (april 2019).

Missie: (vastgelegd in het beleidskader sociaal domein april 2019)
De inzet binnen het sociaal domein draagt bij aan de vitaliteit en zelfredzaamheid van al onze inwoners. Wanneer een inwoner dit (tijdelijk) niet zelf kan, staan wij voor resultaatgerichte en kwalitatief goede ondersteuning en zorg.

Met het vaststellen van de programmabegroting 2021-2024 (november 2020) heeft de raad ingestemd met ombuigingslijn 1. Ombuigingen op gebied van welzijn en sociaal cultureel werk. Daarmee zijn een aantal gerichte maatregelen ingegaan. Dit betreft de beëindiging van de subsidies aan Sociaal Cultureel Werk (2022) en de mienskipinitiatieven (2021).
Daarnaast heeft de raad ingestemd met het voorstel om het bestaande subsidiebeleid op het gebied van welzijn en leefbaarheid, samen met inwoners van onze dorpen, te herijken per 2023. Wij stoppen met alle huidige subsidies voor Welzijnswerk en dorpsbelangen in de huidige vorm per 2023. In plaats daarvan stellen we per 2023 één budget/subsidie beschikbaar voor de inrichting van het voorliggend veld van circa € 500.000,-. De budgetten krijgen een andere invulling mede op basis van de gesprekken met inwoners en betrokken organisaties zoals in dit proces hieronder is beschreven.

Product
We verwachten de visie en de eventuele algemene subsidieverordening in het derde kwartaal van 2021 ter vaststelling aan te kunnen bieden. Het product is een door inwoners en partners (welzijnswerk, de bibliotheek, huisartsen, GGD, onderwijs, verenigingen, dorpsbelangen etc.) gedragen visie op hoe de sociale basis in de dorpen eruit kan komen te zien, waar nodig vertaald in aanpassingen in de algemene subsidieverordening. De visie en algemene subsidieverordening zijn richtinggevend en kaderstellend. Na de visieontwikkeling zullen aan het einde van het jaar ook nadere regels door het college worden vastgesteld, waarmee duidelijk wordt hoe de (in de begroting beschikbaar gestelde middelen) verdeeld worden. Deze regels, gelet op het hieronder beschreven procedureel kader, stelt het college vast in het vierde kwartaal van 2021.

Ferfolchtrajekt

Participatie
De sociale basis in een dorp staat of valt met burgerparticipatie. Door een visie te ontwikkelen met de inwoner, sluit de gemeente aan bij wat er daadwerkelijk speelt in het dorp. Door met de inwoner te ontwikkelen creëren we eigenaarschap van de inwoner zelf, zodat inwoners een bijdrage willen leveren aan hun dorp. In dit proces van visievorming worden op maat per dorp de behoeften, wensen, ideeën en initiatieven meegenomen. Het college zal hiervoor diverse participatiemethodieken toepassen (zie planning). Daar waar het past sluiten we aan bij de bijeenkomsten in de dorpen die vanuit het proces gezondheidsbeleid (startnotitie gezondheidsbeleid) georganiseerd worden.

Het proces
De gemeenteraad en het college gaan in het traject tot visievorming sociale basis een proces aan waarbij naast het reguliere formele proces ruimte is voor een informeel inhoudelijk proces.

Het doel is om eind derde kwartaal van 2021 een vastgestelde visie op de sociale basis te hebben. Dit betekent voor het formele proces het volgende:

Datum raadsvergadering/bijeenkomst	Onderwerp	Status
11 maart	Inspiratiesessie	Informeren, inspireren
maart 2021	Startnotitie visie op sociale basis	Informeren (LIS)
14 oktober	Visie op sociale basis	Besluitvormend

Het college stelt voor naast dit formele proces een inhoudelijk informeel proces te lopen. Doel hiervan is om de raad, inwoners en partners goed te betrekken bij de visievorming en verdere invulling van het plan versterken sociale basis. De insteek hierbij is dat inwoners eigenaarschap (gaan) ervaren en de gemeente meer een faciliterende rol krijgt.

Datum	Voor wie?	Onderwerp	Doel	Hoe?
11 maart inspiratiesessie 2021	De raad Inwoners Dorpsbelangen Verenigingen Uitvoeringspartners Adviesraden	Verkennen van kansen en mogelijkheden in de sociale basis.	Informeren, inspireren en leren aan de hand van inwonersinitiatieven met als doel de sociale basis in het dorp te versterken.	Presentatie van 5 inwonersinitiatieven waarbij zij aangeven waarom zij dit initiatief zijn gestart, hoe het initiatief bijdraagt aan het versterken van de sociale basis, welke vorm zij hebben gekozen, wat werkt goed en wat niet, wat zij van de gemeente verwachten.
Januari/juni 2021	De raad Inwoners Dorpsbelangen Verenigingen Uitvoeringspartners (o.a. GGD, huisartsen, onderwijs, bibliotheken etc.) Adviesraden	Verkennen van kansen en mogelijkheden in de sociale basis met inwoners en partners.	Met elkaar duiden aan de hand van cijfers en feiten wat de belangrijkste maatschappelijke vraagstukken zijn (denk daarbij aan bv. Eenzaamheid, armoede, ontmoeting, gezondheid etc.) Inzicht in wat verstaan we met elkaar onder de sociale basis? Inzicht in de behoeften, wensen en ideeën van inwoners om de sociale basis te versterken.	Maatwerk per dorp. Denk daarbij aan verschillende vormen: bv. Enquête, interactieve large scale sessies, deep democracy, focusgroep etc. Deze vorm wordt samen met de inwoners gekozen en uitgevoerd.
September 2021	De raad	Conceptvisie sociale basis	Informeren over de tot dan toe verkregen input.	Presentatie en dialoog.

Kommunikaasje
Team Communicatie wordt betrokken bij het proces voor het organiseren van op maat bijeenkomsten met inwoners en het delen van inwonersinitiatieven door middel van verschillende communicatiemiddelen (magazine, vlogs, filmpjes etc.).

Gearwurking
Dit voorstel wordt ook voorgelegd aan de gemeenteraad van Tytsjerksteradiel.

Buitenpost, 9 april 2021

het college van burgemeester en wethouders van Achtkarspelen,

secretaris, burgemeester,

dhr. mr. M.P. de Jong dhr. mr. O.F. Brouwer